

Centrul Internațional pentru Protecția și Promovarea Drepturilor Femeii
„La Strada”

P.O. Box 259, MD-2012, Chișinău, Republica Moldova

Tel.: (+373 22) 23 49 06; Fax: (+373 22) 23 49 07

E-mail: office@lastrada.md

Web: www.lastrada.md

SUMAR

RAPORT DE ACTIVITATE 2015

Ianuarie – decembrie 2015

Prevenirea exploatării sexuale comerciale a copiilor

Serviciul național Linia Fierbinte pentru migrație sigură 0 800 77777
(+373 22) 23 33 09 – de peste hotare
08.00-20.00/zilnic, confidențial

Serviciul național Telefonul de Încredere pentru femei 0 8008 8008
24/24, confidențial

Serviciul de asistență telefonică gratuită pentru copii 116 111
24/24, confidențial

DOMENIUL DE ACTIVITATE	CONTRACAREA EXPLOATĂRII SEXUALE COMERCIALE A COPIILOR
Obiectivul strategic 1	A sprijini Guvernul Republicii Moldova în eficientizarea politicilor naționale în domeniul protecției drepturilor copilului
Direcția de activitate 1.1.	Sprijinirea dezvoltării mecanismelor legale naționale de protecție menite să faciliteze protecția drepturilor copiilor victime-martori
Activitatea 1.1.1.	<p>Sprijin necesar acordat de experții Centrului Internațional „La Strada” MMPSF în eficientizarea politicilor de protecție a copilului</p> <ul style="list-style-type: none"> În 2015, experții Centrului Internațional „La Strada” au participat la o serie de ateliere de lucru, organizate de MMPSF în parteneriat cu ONG-uri naționale, ce activează în domeniul protecției drepturilor copilului în Moldova. Acestea au avut drept scop finalizarea elaborării <i>Strategiei naționale pentru protecția copilului</i> pe anii 2014-2020 și a <i>Planului de acțiuni</i> a acesteia. Majoritatea recomandărilor Centrului Internațional „La Strada” s-au regăsit în textul final al <i>Planului de acțiuni</i>. De menționat că Strategia a fost aprobată în decembrie 2015, în timp ce aprobarea <i>Planului de acțiuni</i> a fost amânată pentru primul trimestru al anului 2016 din cauza situației politice instabile.
Activitatea 1.1.2.	<p>Sprijin necesar acordat de experții Centrului Internațional „La Strada” MMPSF în dezvoltarea și implementarea serviciului de asistență telefonică gratuită pentru copii (Telefonul Copilului)</p> <ul style="list-style-type: none"> Experții Centrului Internațional „La Strada” au acordat sprijinul necesar MMPSF în elaborarea <i>Strategiei de comunicare</i> și a <i>Planului de dezvoltare a Telefonul Copilului</i> în Moldova. Planul de dezvoltare a fost aprobat prin Ordinul MMPSF nr. 201 din 10.12.2015.
Direcția de activitate 1.2.	Oferirea suportului Guvernului în vederea ajustării legislației naționale la tratatele și directivele internaționale și europene
Activitatea 1.2.1.	<p>Suport în vederea armonizării legislației naționale cu standardele internaționale</p> <ul style="list-style-type: none"> Expertul Centrului Internațional „La Strada” a contribuit cu un set de recomandări la definitivarea <i>proiectului Legii cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor</i>. De remarcat că majoritatea recomandărilor Centrului Internațional „La Strada” au fost incluse în proiectul de lege privind dreptul victimelor de a obține compensații financiare pentru prejudiciul cauzat prin infracțiune. În baza experienței acumulate, precum și a lecțiilor învățate, Centrul Internațional „La Strada” a împărtășit propriile opinii și recomandări unui grup de experți naționali, implicați în elaborarea proiectului <i>Ghidului metodologic pentru evaluarea psihologică a copiilor care participă la procedurile penale și judiciare</i>. Deși Centrul Internațional „La Strada” a continuat să ofere sprijinul necesar în vederea eficientizării cadrului legal național privind investigarea eficientă a cazurilor de exploatare sexuală online a copilului și de protecție a copiilor, inițiativa legislativă a fost blocată din cauza instabilității politice.
Direcția de activitate 1.3.	Sprijinirea integrării drepturilor copilului în cadrul politicilor naționale cu privire la protecția acestora
Activitatea 1.3.1.	<p>Acordarea sprijinului de specialitate ECPAT în cadrul cercetării privind accesul copiilor, victime ESCC, la justiție și reabilitare</p> <ul style="list-style-type: none"> În perioada martie-iunie 2015, Centrul Internațional „La Strada” a contribuit la elaborarea cercetării <i>Accesul la justiție și căile de atac pentru victimele exploatarei sexuale</i>, realizată de ECPAT Internațional. Contribuția Centrului Internațional „La Strada” a constat în elaborarea unei note de sinteză cu concluzii și recomandări bazate pe interviuri cu profesioniști din sectorul justiției. Nota de sinteză a fost încorporată în <i>ECPAT overall Review</i>, distribuită în cadrul Lucrărilor Conferinței Regionale Europene ISPCAN - The International Society for the Prevention of

	<p>Child Abuse and Neglect, desfășurată la București.</p> <p>Cercetări privind accesul victimelor violenței sexuale (inclusiv copii) la protecție legală și socială</p> <ul style="list-style-type: none"> Centrul Internațional „La Strada” a elaborat Studiul <i>Asigurarea accesului victimelor violenței sexuale la protecție legală și socială adecvată</i>. Studiul are la bază 14 interviuri individuale cu femei și fete, victime ale violenței sexuale (care au intrat în contact cu sistemul de justiție/protecție socială și care au beneficiat sau nu de asistență), date/opinii colectate de la 20 manageri ai prestatorilor de servicii pentru victimele violenței în familie (în Republica Moldova în prezent nu există servicii specializate pentru victimele violenței sexuale), dar și 35 de interviuri cu specialiști din domeniul sistemului de protecție legală și socială. Concluziile de bază ale studiului: violența sexuală este cea mai puțin recunoscută și raportată formă de violență; marea majoritate a cazurilor nu intră în atenția autorităților; situația dată este determinată de mai mulți factori: (i) stereotipurile din societate în care masculinitatea este asociată, de regulă, cu dominație și violență, în timp ce feminitatea cu supunere și tăcere; (ii) vina pentru producerea infracțiunilor este pusă pe seama victimelor; (iii) frica persoanelor de a denunța astfel de cazuri pentru a nu fi învinuite sau marginalizate etc. Scopul de bază al acestui studiu/exercițiu a fost de a genera discuții în rândul profesioniștilor privind necesitatea îmbunătățirii cadrului legal și mecanismului de protecție care ar apăra efectiv drepturile victimelor violenței sexuale. Rezultatele datelor cercetării vor fi prezentate și dezbătute cu factorii direct implicați în februarie 2016.
Activitatea 1.3.2.	<p>Analiza vulnerabilității copiilor la ESCC prin prisma cazurilor asistate</p> <ul style="list-style-type: none"> În 2015, Centrul Internațional „La Strada” a efectuat o analiză amplă a cazurilor asistate de Centru pe parcursul perioadei 2010-2014. Scopul acesteia a fost identificarea factorilor comuni care au condus la creșterea vulnerabilității copiilor exploatați sexual/traficați. În acest sens, au fost selectate 58 de cazuri, în 64 la sută din ele fiind vorba de fete și 36 la sută băieți. Produsul final conține, de asemenea, și o serie de recomandări în vederea consolidării eforturilor de prevenire, asistență și reintegrare a copiilor care au suferit de ESCC.
Obiectivul strategic 2.	Contribuirea la reducerea vulnerabilității copiilor la ESCC și abuz
Direcția de activitate 2.1.	Asigurarea disponibilității și accesibilității informațiilor cu privire la siguranța online a copiilor
Activitatea 2.1.1.	<p>Mentținerea portalului informațional dedicat promovării siguranței online a copiilor</p> <ul style="list-style-type: none"> În 2015, Centrul Internațional „La Strada” a continuat să ofere on-line informații și consultații prin intermediul portalului informațional www.siguronline.md. Pe parcursul anului, prin intermediul rubricii “Întrebări și Răspunsuri” au fost oferite 137 de consultații online, iar prin intermediul opțiunii „suport online” 90 de consultații online. În total au fost oferite 227 de consultații online, în comparație cu 139 de consultații oferite pe parcursul anului 2013. Comparativ cu 2014 a crescut cu 50 la sută numărul apelurilor ce vizau <i>securitatea profilului</i>, în schimb, a scăzut cu 20 la sută numărul apelurilor ce vizau <i>hărțuirea online și conținutul dăunător</i>. Prin intermediul consultațiilor online au fost identificate 2 cazuri pre-zumate de <i>acostare</i> online a copiilor, acestea fiind referite la Centrul pentru Combaterea Crimelor Informatic. Totodată, Centrul Internațional „La Strada” a scris 8 articole tematice, publicate pe site și pe rețeaua de socializare Facebook. <p>Informarea cu privire la siguranța online a copiilor</p> <ul style="list-style-type: none"> Angajații Centrului Internațional „La Strada” au acordat 17 interviuri pentru 4 ziare/agenții de presă, 10 posturi TV și 3 posturi radio. Toate au vizat subiectul exploatării sexuale comerciale/abuzului copiilor, inclusiv online. Reprezentanții Centrului Internațional „La Strada” au scris 4 articole pentru mass-media cu privire la diverse aspecte ale ESCC.

Activitatea 2.1.2.	<p>Desfășurarea activităților de informare în zonele rurale</p> <p>Organizarea Programului educatorilor „De la egal la egal”</p> <ul style="list-style-type: none"> • Educatorii Programului „De la egal la egal” au desfășurat în cadrul taberelor de vară 108 seminare și activități de informare privind siguranța copiilor online, cuprinzând un total de 3001 tineri. Activitățile au fost organizate în parteneriat cu Direcțiile raionale Educație, Tineret și Sport, în baza Memorandumului semnat de Centrul Internațional „La Strada” cu Ministerul Educației. • În cadrul seminarelor desfășurate în școli și a activităților de sensibilizare desfășurate în taberele de vară au fost distribuite tinerilor 2.200 exemplare de materiale de sensibilizare și de promovare privind siguranța copiilor online. • În perioada 5-6 decembrie 2015, în cadrul unui training organizat tradițional de Centrul Internațional „La Strada”, 22 de voluntari au fost instruiți cum să desfășoare în 2016 seminare de sensibilizare și activități de informare, promovând în cadrul Programului „De la egal la egal” un Internet mai sigur pentru copii.
Direcția de activitate 2. 2.	Mobilizarea businessului privat și a societății în prevenirea ESCC
Activitatea 2.1.1.	<p>Organizarea campaniilor/evenimentelor de informare și sensibilizare pentru/în parteneriat cu businessul privat</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cu ocazia celebrării celei de-a XII-a ediții a Zilei Siguranței pe Internet (10 februarie), având sloganul <i>Împreună să facem Internetul mai sigur</i>, Centrul Internațional „La Strada”, în parteneriat cu Centrul pentru Combaterea Crimelor Informatice, a desfășurat o serie de evenimente și acțiuni, printre care: distribuirea informației despre portalul informațional www.siguronline prin intermediul SMS-urilor expediate utilizatorilor de telefonie mobilă prin Companiile Tehnologii Informaționale și Comunicații naționale; distribuirea broșurii <i>Ghidul părintelui responsabil</i> în cadrul flashmob-urilor organizate în cel mai mare centru comercial din Chișinău și distribuirea materialelor informative clienților McDonald’s pe parcursul mai multor zile.
Obiectivul strategic 3.	A contribui la îmbunătățirea capacităților grupurilor profesionale de a răspunde eficient la cazurile de abuz și ESCC
Direcția de activitate 3.1.	Sporirea competențelor și abilităților profesioniștilor în vederea asigurării respectării drepturilor copiilor în cadrul urmăririi penale și în instanțele de judecată
Activitatea 3.1.1.	<p>Elaborarea Programului de reabilitare și reintegrare (R&R) destinat victimelor abuzului sexual/exploatării (ECPAT)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pentru elaborarea unui Program R&R în contextul Republicii Moldova, a fost creat un grup de lucru din 5 experți, care au elaborat un proiect al <i>Ghidului de Reintegrare și Reabilitare a victimelor ESCC și abuzului</i>, destinat profesioniștilor implicați în R&R copiilor afectați de exploatare sexuală. Ghidul a inclus mai multe module: eficiență personală în lucrul cu cazurile copiilor abuzați/exploați sexual; definiții; incidența abuzului sexual/exploatării în Republica Moldova; reacția copiilor la situațiile de abuz; indicatorii de abuz; investigarea cazurilor de ESCC; redactarea rapoartelor privind evaluarea psihologică a copiilor victime a abuzului/exploatării sexuale; evaluarea psihologică și intervenția în cazurile de abuz a copilului/exploatare sexuală; abordarea conceptuală a familiei în practica asistenților sociali. • În perioada 26-28 noiembrie, grupul de experți a desfășurat un training privind utilizarea <i>Ghidului de Reintegrare și Reabilitare a victimelor ESCC și abuzului</i> destinat profesioniștilor care activează în domeniul protecției copiilor. Participanții au fost selectați de pe întreg teritoriul Republicii Moldova, astfel încât să se constituie într-o echipă formată dintr-un psiholog și un asistent social, fiecare reprezentând un centru. La training au participat 32 de profesioniști, co-formatorii reprezentând organizațiile partenere (CCF, CAP, CNPAC). Fiecare participant a primit proiectul <i>Ghidului</i>, prezentat și dezbătut pe parcurs; în plus, participanții au primit un <i>manual</i>, care conținea exerciții concepute pentru lucrul cu copiii care

	<p>au suferit de abuz. Participanții au fost încurajați să devină co-autorii pentru variantă finală a <i>Ghidului</i>, valorificând experiența profesională în asistarea copiilor abuzați, instruirea fiind considerată o fază de pre-pilotare a <i>Ghidului</i>. Astfel, până la sfârșitul anului de formare, participanții au primit șabloane pentru monitorizarea cazurilor, fiind informați că în timpul fazei de pilotare se pot bucura de ajutorul și suportul autorilor acestuia. Programul va fi pilotat până în martie 2016, când va fi organizat un atelier de lucru final pentru schimb de practici și finalizarea <i>Ghidului de Reintegrare și Reabilitare a victimelor ESCC și abuzului</i>.</p>
Activitatea 3.1.2.	<p>Consultații individuale pentru reprezentanții organelor de drept pe cazuri singulare referitor la abordarea/tratamentul copiilor, martori ai abuzului</p> <ul style="list-style-type: none"> Avocatul și psihologul echipei de intervenție a Centrului Internațional „La Strada” au oferit 85 consultații profesioniștilor care activează în sistemul de drept și 95 de consultații pentru alte grupuri profesionale privind procedurile speciale de audiere a copiilor-victime și tratamentul copilului, victimă-martor, în condiții prietenoase pe tot parcursul procesului penal.
Activitate curentă 3.2.	Consolidarea cunoștințelor grupurilor profesionale cu privire la ESCC și abuz
Activitatea 3.2.1.	<p>Distribuirea materialelor metodologice practicienilor/grupurilor profesionale</p> <ul style="list-style-type: none"> Singurul ghid elaborat în 2015 a fost proiectul <i>Ghidului</i> pentru specialiști pe reabilitarea și reintegrarea copiilor, victime ale exploatării sexuale. În contextul obiectivelor cercetării, în august, Centrul Internațional „La Strada” a organizat în parteneriat cu ECPAT International un training de formare pentru psihologii care au interviuat copiii victime/supraviețuitori ai ESCC. La training au participat 12 psihologi, reprezentanți ai ONG-urilor naționale, care activează în domeniul drepturilor copilului. Trainingul de formare l-a avut în calitate de trainer pe Simon Baker, formator identificat de Secretariatul Internațional ECPAT. Ca rezultat, a fost ajustat chestionarul utilizat ulterior, de specialiștii Centrului Internațional „La Strada” și CNPAC pentru interviuarea copiilor, victime ale ESCC. În prezent, rezultatele/datele interviurilor sunt interpretate/analizate și integrate de cercetătorii ECPAT International. În perspectivă planificăm să valorificăm rezultatele cercetării pentru elaborarea materialelor informative. Tot în august, Centrul Internațional „La Strada” a desfășurat, în colaborare cu ECPAT International, un Atelier de lucru cu schimb de bune practici privind reabilitarea copiilor și adolescenților care au suferit sau sunt implicați în activități sexuale. Atelierul a permis familiarizarea cu practicile existente în Marea Britanie și Israel, acestea servind drept punct de plecare pentru discuții ample între prestatorii de servicii naționali referitori la diferite aspecte ale asistenței acordate copiilor, la provocări și priorități. <p>Desfășurarea debriefing-urilor pentru lucrătorii din instituțiile medicale în vederea identificării cazurilor de ESCC</p> <ul style="list-style-type: none"> În toamnă au fost desfășurate 2 debriefing-uri pentru lucrătorii din instituțiile medicale, specializați în îngrijirea copiilor. Aceștia au fost informați despre fenomenul ESCC, fiind înarmați cu cunoștințe care să-i ajute la identificarea și referirea copiilor, victime ale ESCC, pentru asistență complexă. Fiind specialiști din prima linie care pot identifica posibilele victime, din moment ce aceștia vor manifesta interes, poate fi dezvoltat un modul de identificare și asistență a copiilor, victime ale ESCC, destinat personalului medical.
Direcție de activitate 3.3.	Sprijin necesar oferit în vederea instituționalizării programului de interviuare a martorilor vulnerabili în domeniul educațional
Activitatea 3.3.2.	<p>Oferirea suportului necesar în vederea integrării cursului de formare în curriculum</p> <ul style="list-style-type: none"> Specialiștii Centrului Internațional „La Strada” au dezvoltat <i>Programul de masterat în psihologia judiciară</i>, având drept scop direcționarea viitorilor specialiști care urmează să fie implicați în audierea copiilor, victime/martori ai infracțiunilor

	<p>în cadrul proceselor penale. Curriculum-ul a fost aprobat prin decizia 01/16 a Universității de Stat din Moldova din 09.01.2014, aprobată ulterior de Ministerul Educației. Din septembrie 2015, primul grup de studenți selectat urmează cursul de Psihologie Judiciară în cadrul Universității de Stat din Moldova. Expertul Centrului Internațional „La Strada” asigură implementarea cursului în calitate de lector-expert.</p>
Obiectivul strategic 4.	A asigura accesul copiilor, victime ale ESCC, la servicii specializate de calitate
Direcția de activitate 4.1.	Oferirea sprijinului specializat pentru copii și familiile lor pe tot parcursul procesului penal
Activitatea 4.1.1.	<p>Asistența psihologică pentru minori participanți la acțiunea procesuală de audiere</p> <ul style="list-style-type: none"> • 46 medieri ale interviurilor legale au avut loc, dintre care 41 de copii au fost asistați în cadrul investigațiilor poliției și a ședințelor de judecată. Medierile au vizat 41 de cazuri de abuz/exploatare a fetelor și 5 cazuri de abuz/exploatare a băieților. • Peste 90 de consilieri psihologice au fost realizate de către psihologi cu victimele și membrii familiilor lor.
Activitatea 4.1.2.	<p>Consultație juridică și reprezentare în instanța de judecată</p> <ul style="list-style-type: none"> • Avocatul Centrului Internațional „La Strada” a oferit 148 de consilieri juridici, cu reprezentare în instanța de judecată, apărând interesele a 39 de copii (5 băieți și 34 fete). • Avocatul Centrului Internațional „La Strada” a oferit 444 consultații juridice grupurilor profesionale și beneficiarilor.
Activitatea 4.1.3.	<p>Consiliere psihologică și suport</p> <ul style="list-style-type: none"> • În cadrul a 46 de sesiuni oferite de psihologul Centrului Internațional „La Strada”, 46 de copii, victime ale exploatării sexuale și abuzului, au beneficiat de consiliere psihologică individuală. • Psihologul Centrului Internațional „La Strada” a oferit peste 135 de consultări procurorilor, judecătorilor, asistenților sociali, altor psihologi în vederea identificării atât a nevoilor beneficiarilor, cât și ale specialiștilor, având în vedere în primul rând interesul superior al copilului.
Direcția de activitate 4.2.	A asigura presupuselor victime ale exploatării sexuale comerciale (ESCC), abuzului/neglijării acces la informație și protecție
Activitatea 4.2.1.	<p>Consilierea cazurilor de ESCC și abuz prin intermediul Liniei Fierbinți</p> <ul style="list-style-type: none"> • Au fost asistate 29 de cazuri, dintre care în 4 cazuri au figurat copii, victime ale ESCC (pornografie, implicarea minorilor în prostituție, trafic de copii), 13 copii victime ale diferitelor forme de abuz sexual și 6 copii dispăruți, presupuse victime ale ESCC/ abuzului sexual. • Au fost consiliate 43 de apeluri referitor la căutarea și/sau recuperarea a 29 de copii (21 fete și 8 băieți), considerați a fi traficați/abuzati sexual/exploatați. <p>Asigurarea accesului la consiliere online</p> <ul style="list-style-type: none"> • 18736 vizitatori unici și 44270 vizitatori au accesat site-ul www.siguronline.md, lansat de Centrul Internațional „La Strada” pentru profesori și părinți. • Prin intermediul site-ului www.siguronline.md copiilor le-au fost oferite 227 consilieri despre siguranța online. • Prin intermediul help line al site-ului www.siguronline.md au fost oferite 123 de consultări, printre care 23 consultări au vizat hărțuirea online, 5 consultări vizând conținut dăunător, datorită help line au fost identificate 5 cazuri de date furate, fiind raportate prin intermediul sistemului de raportare on-line. • 834 de aprecieri ale site-ului www.siguronline.md au fost înregistrate pe

	<p>Facebook și 332 pe Odnoklassniki.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pagina de promovare a site-ului www.siguronline.md pe rețeaua de socializare Facebook a fost accesată de 3624 de vizitatori.
Activitatea 4.2.2.	<p>Consilierea prin intermediul Telefonului de Încredere a cazurilor de violență în familie și abuz</p> <ul style="list-style-type: none"> • Au fost înregistrate 101 cazuri în care copii erau supuși diferitelor forme de violență și abuz. Toate cazurile au fost consiliate, mediate, fiind sesizate organele competente (autoritatea tutelară) și monitorizate. Dintre acestea, 38 au fost cazuri de violență în familie comise exclusiv împotriva copiilor, 41 cazuri de violență în familie comisă împotriva mamelor și a copiilor lor, 15 cazuri de abuz asupra copiilor în afara familiei, 5 conflicte părinți-copii și 2 cazuri de încălcare a drepturilor copilului în instituții. <p>Consilierea prin intermediul Telefonului Copilului</p> <ul style="list-style-type: none"> • Au fost consiliate 7026 apeluri, dintre care 5413 au fost recepționate de la copii, 228 de la membrii comunității, 68 de la grupurile profesionale și 2 mass media.
Activitatea 4.2.3.	<p>Funcționarea echipei mobile pentru a răspunde necesităților din teren în vederea identificării și asistării cazurilor</p> <ul style="list-style-type: none"> • În 2015, echipa mobilă a avut 4 intervenții în teren, vizând cazuri de abuz împotriva copiilor/exploatare. Toți copii au avut parte de protecție, cazurile fiind referite la organele de drept, monitorizate, asigurându-se intervenția legală și psihologică.
Activitatea 4.2.4.	<p>Referirea cazurilor către prestatorii de serviciu din domeniu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toate cazurile asistate de Centrul Internațional „La Strada” au fost referite către alți prestatori de servicii prin Sistemul Național de Referire (SNR)